

Výroční zpráva Jizersko-ještědského horského spolku 2003

Jizersko-ještědský horský spolek

Jizersko-ještědský horský spolek (JJHS), založený v roce 1996, je v současné době jedním z nejvýznamnějších občanských sdružení v Libereckém kraji se zaměřením na přírodu a historii Jizerských hor a Ještědského hřebene. Zabývá se především ochranou přírody (značení rezervací, kosení biologicky cenných luk atd.), turistikou (výlety) a propagací hor (výstavy Poezie jizerské žuly, Včera a dnes, Soutěž stovkařů), vydává přírodovědné a vlastivědné publikace (reprint tzv. Matouschkovy mapy z roku 1927, publikace Daleké obzory – jizerskohorské vyhlídky, NPR Jizerskohorské bučiny a Přírodní park Ještěd). V roce 2003 měl JJHS cca 250 členů. JJHS je občanským sdružením – otevřeným spolkem přijímajícím své členy se zájmem o přírodu, historii, kulturní tradice a osvětovou a propagační činnost, bez ohledu na věk či státní občanství.

V současné době horský spolek pracuje v těchto sekcích:

Sekce ochrany přírody
Propagační sekce
Pozemkový spolek

Sekce ochrany přírody

Svoji činnost zaměřujeme především na praktickou ochranu přírody, která spočívá v práci v terénu, zejména v péči o chráněná území v Jizerských horách a na Ještědském hřbetu. Vyznačujeme hranice rezervací, kosíme horské louky se vzácnými druhy rostlin, vyřezáváme náletové dřeviny, likvidujeme nepůvodní invazní druhy rostlin, apod. Kromě toho se zúčastňujeme správních řízení vedených orgány státní správy, s možností ovlivnit rozhodování o připravovaných zásazích do přírody a krajiny regionu. V jisté míře působíme i ekologicko-výchovně. Při své činnosti spolupracujeme zejména se Správou CHKO Jizerské hory a Libereckým krajem. K nejvýznamnějším opatřením, která jsme realizovali v minulých letech, patří:

- kosení horských luk v PR Bukovec a v PCHP Bílý Potok;
- značení hranic NPR Jizerskohorské bučiny, NPR Rašeliniště Jizery, PR Černá jezírka, Klikvová louka, Jedlový důl, Křížový vrch, PP Kamenný vrch, Terasy Ještědu aj.;
- výřez náletových dřevin v PR Malá Strana a Vápenný vrch;
- vybudování oplocenky a výsadba stromů v PR Vápenný vrch;
- likvidace křídlatky a dalších invazních druhů rostlin v ochranném pásmu NPR Jizerskohorské bučiny, v povodí Štolpichu a v PR Vápenný vrch;
- oprava a údržba zabezpečení zimovišť netopyrů u Nového Města pod Smrkem;

Propagační sekce

Vydáváme publikace týkající se Jizerských hor a Ještědu, které se svým námětovým a estetickým pojetím snaží oslovit všechny vrstvy návštěvníků, posílit v nich vztah k našemu kraji, rozšířit jejich poznatky o kulturním i přírodním bohatství regionu a nenásilnou formou apelovat na nutnost ochrany tohoto dědictví. Budujeme naučné stezky, které přímo v terénu vysvětlují návštěvníkům přírodní a kulturní zajímavosti našeho regionu.

Od roku 2003 také vydáváme ročenku Jizersko-ještědského horského spolku obsahující nejen informace o činnosti JJHS, ale také mnoho zajímavých tématických článků o oblasti Jizerských hor a Ještědu.

Zabýváme se zejména hlubším poznáním zajímavých míst v regionu z pohledu historického, kulturního nebo přírodovědného. Organizujeme výlety a vlastivědné exkurze, seznamujeme se s méně známými a navštěvovanými místy, s cílem vytvářet a pěstovat vztah k historii i současnosti regionu, jeho kulturním tradicím a hodnotám, a tak i naplňovat motto "turistikou za poznáním". Současně se snažíme o obnovu drobných zapomenutých památek na významné události v regionu, jejich

připomenutí a zapsání do povědomí veřejnosti. Další důležitou součástí činnosti spolku je rekonstrukce a údržba vyhlídkových míst v Jizerských horách a okolí.

Pozemkový spolek

Pozemkový spolek pro přírodu a památky severovýchodních Čech, původně nazvaný Severák, byl založen v roce 2000 jako jedna ze sekcí Jizersko-ještědského horského spolku. V červnu 2001 získal do pronájmu první pozemek na Václavíkově Studánce a v dubnu 2002 byl akreditován ÚVR ČSOP a zařadil se tak mezi oficiálně uznávané pozemkové spolky v ČR, které musí splňovat podmínky a dodržovat pravidla vydaná Radou Národního pozemkového spolku. Hlavním posláním pozemkového spolku JJHS je přímá ochrana vybraných lokalit s významnou přírodní či kulturně historickou hodnotou. Tato ochrana je prováděna nejprve nabytím vlastnických nebo jiných věcných práv ke zvoleným nemovitostem (dlouhodobý pronájem, vlastnictví) a následnou odpovídající péčí o ně.

Pozemkový spolek prováděl v roce 2003 managementové práce na pronajatém pozemku na Václavíkově Studánce s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a na mokřadní louce, bývalé přechodně chráněné ploše v Bílém Potoce. Podařilo se nám také navázat kontakt s majitelem cenné louky s výskytem upolínu nejvyššího v Horním Polubném a od roku 2004 by JJHS měl začít kosit i tyto pozemky.

Jizersko-ještědský horský spolek – tradice

Roku 1884 byl z popudu továrníka a zároveň milovníka hor a propagátora turistiky Adolfa Hoffmanna v Liberci založen Německý horský spolek pro Ještědské a Jizerské hory (DGV). Postupně se rozrostl v obrovskou organizaci s 8 000 členy ve 25 sekcích. Již brzy po založení se z něj stalo velice prestižní sdružení, jehož členy byli i přední liberečtí továrníci a významné osobnosti politického i kulturního života.

Díky dobrému finančnímu zázemí mohl DGV pěstovat celou řadu aktivit: značil v horách první turistické stezky, vydával mapy a průvodce, stavěl rozhledny a horské chaty. Od roku 1885 vydával také obsáhlé ročenky, sloužící dodnes jako cenný zdroj informací o Liberecku. Pravděpodobně největším počinem DGV byla stavba ještědského hotelu, dokončeného roku 1907 (shořel roku 1963). Náš Jizersko-ještědský horský spolek je moderní organizací, která chce navazovat na dobré tradice DGV a přitom se jasně distancuje od jeho směřování po roce 1938.

Členská základna a struktura občanského sdružení

Počet členů a jeho změny

V roce 2003 bylo přijato 81 nových členů. Jizersko-ještědský horský spolek měl tak k 31. 12. 2003 celkem 251 členů.

V září 2003 bylo uděleno "čestné členství" v JJHS panu ministrovi životního prostředí RNDr. Liboru Ambrozkovi.

Výbor Horského spolku

Činnost spolku je v období mezi jednotlivými členskými schůzemi řízena výborem. V roce 2003 pracoval výbor JJHS v následujícím složení:

Do 22. 11. 2003:

Mgr. Marek Řeháček (předseda) – odstoupil 31. 8. 2003

Leoš Vašina (místopředseda)

Marie Štajnerová (místopředseda)

Marcela Prajzlerová (hospodářka)

Karel Čáp

PhDr. Jiřka Doubnerová (zapisovatelka) – do 29. 3. 2003

Ing. Aleš Kočí – pověřený řízením spolku od 1. 9. 2003 do 22. 11. 2003

Otokar Simm

Jan Škoda

Ing. Pavel Schneider (zapisovatel) – od 29. 3. 2003

Od 22. 11. 2003:
Ing. Pavel Schneider (předseda)
Ing. Aleš Kočí (hospodář)
Otokar Simm (vedoucí propagační sekce)
Petr Polda
Jaroslav Krupauer (zapisovatel)
Petr Forman
Ing. Martin Sivek
Jiří Bliml
Ing. Vladimír Moc

Revizní komise

Ing. Martin Rejlek
Milada Škodová
Ing. Pavel Vonička

Kancelář

Marcela Prajzlerová (do 31. 8. 2003)
Ing. Pavel Schneider (do 1. 10. 2003)
Marie Štajnerová (od 1. 11. 2003 do 22. 12. 2003)
Dana Nechvílová (od 1. 12. 2003)

Činnost Jizersko-ještědského horského spolku v roce 2003

Realizace projektů v ochraně přírody a krajiny

Realizovaná managementová opatření v roce 2003

Stejně jako v předchozích letech, i v roce 2003 jsme prováděli řadu managementových prací zadaných Správou CHKO Jizerské hory nebo Libereckým krajem, zejména v maloplošných chráněných územích v CHKO Jizerské hory, ale i mimo ně.

Obnova značení hranic NPR Jizerskohorské bučiny, PR Černá jezírka, PP Terasy Ještědu
- kompletní obnova pruhového značení na stromech, obnova a instalace nových tabulí se státním znakem na přístupových cestách.

Kosení Upolínové louky a „pralouky“ v Přírodní rezervaci Bukovec, kosení pronajaté plochy na Václavíkově Studánce
- pravidelný management lučních ekosystémů s výskytem vzácných a ohrožených rostlin (upolín nejvyšší, kropenáč vytrvalý, prstnatec májový); ruční kosení mokřadů a podmáčených luk, sekání sušších ploch mechanizací; úklid posečené hmoty a odvoz části biomasy mimo území rezervace; údržba odvodňovacích stružek.

Kosení louky a mokřadu v bývalé Přechodně chráněné ploše Bílý Potok
- ruční kosení a odklizení posečené hmoty z vlhkých luk a mokřadu na PCHP – lokality zvláště chráněných druhů rostlin – vachty trojlístě a prstnatce májového.

Stavba oplocenky a výsadba stromů v PR Vápenný vrch

Likvidace křídlatky – invazního druhu rostliny v povodí řeky Smědé a v areálu firmy Interlana v Liberci.

Správní řízení, kterých se JJHS zúčastnil v roce 2003:

Dubová alej u Raspenavy
Golfové hřiště Fojtka

Okrašlovací činnost v roce 2002

Oprava a údržba skalních vyhlídek v Jizerských horách

V roce 2003 zrekonstruoval JJHS na náklady Správy CHKO Jizerské hory vyhlídky Jizera a Sněžné věžičky. Intenzivně byla také připravována rekonstrukce vyhlídky Martinská stěna, která by se měla uskutečnit na jaře roku 2004.

JJHS se také podílel na vytvoření nové inventarizace vyhlídek v Jizerských horách pro firmu Taxus, s. r. o. a Liberecký kraj.

Vyhlička na Ještědu

Jizersko-ještědský horský spolek vybudoval v průběhu května a června 2003 vyhlídku v prostoru kolem kříže nad konečnou stanicí lanovky na Ještědu. Hlavním cílem tohoto projektu bylo zkulturnění dotčeného místa a omezení živelného pohybu návštěvníků, který negativně působil na místní travní společenstva. Vzniknul tu tak důstojnější prostor, odkud návštěvníci shlížejí dolů na Liberec a na protější Jizerské hory. Bylo zde osazeno dřevěné zábradlí a vybudovány cestičky, které usměřují pohyb návštěvníků v tomto prostoru. Odstraněny byly také navážky a zbytky nepůvodních materiálů, které hyzdily okolí kříže. JJHS získal na stavbu vyhlídky dotaci od Libereckého kraje.

Meteorologická budka v Lidových sadech

JJHS obnovil meteorologickou budku v Lidových sadech naproti zastávce tramvaje. Budka byla kompletně zrekonstruována a osazena základními meteorologickými přístroji – teploměrem, vlhkoměrem a barometrem.

Oprava náhrobku kartografa Matouschka

JJHS se zasadil o opravu a generální údržbu náhrobku Josefa Matouschka, který se nachází na oldřichovském hřbitovu. Byla vyčištěna hrobka od náletů, provedeno vyčištění a nátěr litinového poklopu a opraveno upevnění desky s nápisy.

Vlastivědná a publikační činnost, práce s veřejností

Naučná stezka Ještědské vápence

Naučná stezka Ještědské vápence, jejíž realizaci zahájil Jizersko-ještědský horský spolek v roce 2002, a která byla slavnostně otevřena dne 21. 6. 2003 u příležitosti Slavností slunovratu, vede od železniční zastávky v Pilínkově údolím Plátenického potoka k Panskému lomu a dále na Pláně. Odtud stezka pokračuje přes Vápenici a Velkou Basu do Padouchova a dále přes Skalákovnu do Rozstání, kde u autobusové zastávky končí. Stezka má 10 zastávek s informačními panely a dva panely se vstupními informacemi a mapou. Zaměřena je na geologické zajímavosti v trase, především na vápencovou oblast Ještědu, krasové jevy, historii těžby vápenců. Dále seznamuje návštěvníky s flórou a faunou této části Ještědského hřbetu, lidovou architekturou a národopisem Podještědí i historickými událostmi. Pozornost je věnována rovněž vztahu některých míst k dílu Karolíny Světlé.

Informační tabule pro návštěvníky

Horský spolek připravil pro Krajský úřad Libereckého kraje informační tabule pro návštěvníky, které budou v roce 2004 rozmístěny po obvodu Přírodního parku Ještěd a na přístupových cestách do Přírodní rezervace Meandry Smědé.

Publikace Daleké obzory – jizerskohorské skalní vyhlídky

Po brožurách Jizerskohorské bučiny a Přírodní park Ještěd vydal Jizersko-ještědský horský spolek další publikaci. Tentokrát se jedná o úhlednou knížku s pevnou vazbou, kterou autoři nazvali Daleké obzory, jizerskohorské skalní vyhlídky. Na 112 stranách vytištěných na křídovém papíru se čtenář může seznámit s pětácti vyhlídkami našich hor. Jejich kouzlo nespočívá jenom v dalekých

rozhledech, nýbrž i v jejich minulosti nebo v pověstech, které jsou s nimi spojené. Najdete zde na stovku barevných fotografií pořízených Janem a Šimonem Pikousovými a také několik dobových pohlednic ze sbírky Petra Kurtina. Texty napsali Marek Řeháček a Otokar Simm. O pečlivou grafickou úpravu se zasloužil Pavel Akrman.

Ročenka Jizersko-ještědského horského spolku 2002

V březnu 2003 vyšla Ročenka Jizersko-ještědského horského spolku 2002. Jednalo se o první ročník a JJHS by tak chtěl navázat na ročenky vydávané původním Německým horským spolkem pro Ještědské a Jizerské hory. Na 192 stránkách je možno nalézt množství zajímavých článků nejen o činnosti Horského spolku, ale také například unikátní článek Otokara Simma o zaniklé osadě na Velké Jizeře, dále články o přírodě našeho kraje, o hraničním opevnění v Jizerských horách z let 1937-38, o lezení na pískovcových skalách nebo o jizerskohorských pomníčkách. Ročenka svými rozměry kopíruje ročenky starého německého horského spolku a je v černobílém provedení s barevnými deskami a dvěma osmistránkovými barevnými přílohami.

Pohlednice Louky Jizerských hor

Jizersko-ještědský horský spolek vydal s podporou Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor nový pohled Louky Jizerských hor. Pohled ukazuje lokality, o které spolek již delší dobu pečuje a dále jsou na pohledu vzácné druhy rostlin vyskytujících se na těchto lokalitách.

Internetové stránky

Od konce července 2003 je možno na stránky Horského spolku přistupovat přes doménu www.horskyspolek.cz. Jizersko-ještědský horský spolek přihlásil své internetové stránky do soutěže o nejlepší webové stránky neziskových organizací vyhlášené občanským sdružením Agnes. Z celkového počtu 64 přihlášených organizací z celé ČR se stránky JJHS umístily na šestém místě a kromě toho byly vyhlášeny jako stránky nejlépe přístupné pro nevidomé a získaly certifikát přátelství k nevidomým Blind Friendly Web.

Odborné a poznávací exkurze pro členy

V roce 2003 se uskutečnilo mnoho jednodenních výletů a tematických exkurzí s přírodovědným i historickým zaměřením pod vedením místních odborníků a znalců regionu:

18. 1. 2003 - Ledopády v Českém Švýcarsku
15. 2. 2003 - Termoexhalace na Borečském vrchu (CHKO České středohoří)
2. 3. 2003 - Jarní tání u Smědé
15. 3. 2003 - Novopacko (Krajem polodrahokamů)
30. 3. 2003 - Oldřichovský okruh
5. 4. 2003 - Lesy u Staré Boleslavi (Lužním lesem)
4. 5. 2003 - Okolo Černostudničního hřbetu
17. 5. 2003 - Z Litoměřic do Ústí nad Labem (CHKO České středohoří)
8. 6. 2003 - Krajem Karolíny Světlé (K Čertovým zdím)
14. 6. 2003 – Botanická exkurze po Ještědském hřbetu pod vedením RNDr. Jarmily Sýkorové
14. 6. 2003 - Naučná stezka Růžová (NP České Švýcarsko)
29. 6. 2003 - Pod Malým Ještědem a na Spálený vrch (Malebnými cestami)
12. 7. 2003 - Pod Wysokou Kopu (Polské Jizerské hory)
27. 7. 2003 - Hamštejnským hřbetem (Přes Kozákov)
9. 8. 2003 - Nad Sněžné jámy (NP Krkonoše)
24. 8. 2003 - Lesní naučnou stezkou a Mešní kameny
20. 9. 2003 - Polomené hory a Hradčanské stěny (bývalý vojenský prostor)
28. 9. 2003 - Na rozsochy Dlouhé hory (Stříbrnou stezkou)
18. 10. 2003 - Střední Kokořínsko (CHKO Kokořínsko)
9. 11. 2003 - Skály pod Rozsochou
15. 11. 2003 - Skály Lužických hor (CHKO Lužické hory)
30. 11. 2003 - Pod Jítravský vrch (Ledovcovým karem)

13. 12. 2003 - Hamerské stěny (PP Široký kámen)

Vícedenní exkurze členů Horského spolku byly směřovány do následujících oblastí:

7. 5. – 11. 5. 2003 – jarní výlet do Českého středohoří

25. – 28. 10. 2003 – podzimní výlet JJHS – vinný sklípek na Moravě

Další uskutečněné akce

Tradiční ples Jizersko-ještědského horského spolku

V sobotu dne 15. 2. 2003 se uskutečnil čtvrtý tradiční ples Jizersko-ještědského horského spolku v restauraci U Košků v Liberci. K dispozici byla bohatá tombola, soutěže a k tanci a poslechu hrála skupina Paroháči.

Oslavy 30 let hotelu na Ještědu

JJHS se zúčastnil jako spolupořadatel oslav 30 výročí hotelu na Ještědu. V rámci těchto oslav jsme pořádali v sobotu 12. 7. 2003 hvězdicové výstupy na Ještěd pro pěší i cyklisty a dvě velmi zajímavé soutěže. První z nich byl závod ve vynášení padesátilitrových sudů piva na Ještěd. S přehledem v něm zvítězil Petr Schneider v neuvěřitelném čase 58 a půl minuty. Druhý byl Petr Beitl v čase 1:27. Další závod nazvaný Výstup na Mt. Everest znamenal osmkrát vystoupit v tento den na Ještěd. Z osmi zúčastněných závodníků se to podařilo šesti. Byly tu také zveřejněny výsledky soutěže stovkařů a účastníkům, kteří již Ještěd stokrát zdolali, byly předány ceny a půllitry se jmény věnované hotelem Ještěd. S těmito půllitry měli pivo na Ještědu zdarma.

Tradiční údolská pout' v Kryštofově Údolí

26. a 27. 7. 2003 se Jizersko-ještědský horský spolek poprvé zúčastnil tradiční údolské pouti v Kryštofově Údolí. Byl zde umístěn stánek s publikacemi, pohlednicemi a propagačními materiály.

Kristiánovská pout'

6. 9. 2003 se Jizersko-ještědský horský spolek opět zúčastnil tradiční Mariánské pouti v osadě Kristiánov v Jizerských horách. Byl zde umístěn stánek s publikacemi, pohlednicemi a propagačními materiály.

Za finanční i morální podporu a spolupráci v roce 2003 děkujeme dále uvedeným organizacím a jednotlivcům

.A.S.A., a. s. ♣ A.Raymond, s. r. o. ♣ Pavel Akrman – Epicentrum ♣ Baumax ČR, a. s. ♣ Dimatex CS, spol. s r. o. ♣ EcoGlas Ginzl, s. r. o. ♣ Elitronic, s. r. o. ♣ Envigea, s. r. o. ♣ Feron, a. s. ♣ GRAPHIS DTP studio, s. r. o. ♣ Interlana, s. r. o. ♣ Jablotron, s. r. o. ♣ Ještěd, s. r. o. ♣ Kalendář Liberecka ♣ Kooperativa, pojišťovna, a. s. ♣ Knihy 555 ♣ KNORR-BREMSE, systémy pro užitková vozidla, ČR, s. r. o. ♣ Lesy ČR, s. p. ♣ Liberecký kraj ♣ Likto, s. r. o. ♣ Nadace Preciosa ♣ Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor ♣ Pivovar Hols Vratislavice ♣ Pivovar Svijany, s. r. o. ♣ Propamo ♣ Reklamní agentura Lord ♣ RIA Reality, a. s. ♣ Saton Liberec, spol. s r. o. ♣ Sekom HS, spol. s r. o. ♣ Severočeská energetika, a. s. ♣ Severochema Liberec ♣ SIAL architekti a inženýři, s. r. o. ♣ Společnost pro Jizerské hory, o. p. s. ♣ Správa CHKO Jizerské hory ♣ RNDr. Jarmila Sýkorová ♣ Statutární město Liberec ♣

Taxus. s. r. o. ♣ Tarmac Severokámen, a. s. ♣ Tiskárna Geoprint ♣ ÚVR ČSOP ♣
Ing. Pavel Vonička - biologické průzkumy a posudky ♣ Petr Wanka ♣ Zámečnictví
Poborský ♣

Kontakty

Jizersko-ještědský horský spolek, občanské sdružení

IČO: 65 10 03 52

Sídlo: U Sila 1205, 463 11 Liberec 30

kontaktní adresa – kancelář: Bažantí 378/3, 460 01 Liberec 1

tel.: 485 109 717

e-mail: horskyspolek@volny.cz

URL: www.horskyspolek.cz

Bankovní spojení: GE Capital Bank, pobočka Liberec, č. ú.: 89904-574/0600